

tűnő. Ez az anya sohasem okoz csalódást. Olyan maradéktalanul rábízhatja magát az ember, akár a mennyei Atyára. Amint Jézus nem állít fel bizalmatlansági határt Istennel szemben, úgy Anyjával szemben sem; és eközben emberileg megtanulja, hogy az eredendő bűn korlátai, amelyek az emberek között végső soron fenntartásokat támasztanak, valóban leomolhatnak. Szüksége van erre az emberi tapasztalatra, hogy teljesíteni tudja Atyjának nagy megbízását: lerombolni a világ bűnét, ezt az Isten ellenében emelkedő korlátot, vállára venni, mint Sámson éjszaka kiakasztotta és elvitte Gáza hatalmas városkapuit.

Isten tehát egy nyitott emberszívet teremt magának, amelybe határtalanságával betérhet, és amelyet megmentő művébe is magával vihet anélkül, hogy ez a szív valahol is állva maradna, mondván: „eddig és ne tovább.” Olyan szívet, amelytől bármit meg lehet kívánni, bármilyen sokat követelni, mérték nélkül túl lehet terhelni, és „igen”-jének erejében mégis mindig tovább megy vele, a keresztig, az elhagyatottság, a hiábavalóság éjszakájáig, mindig ugyanolyan alázattal, ugyanolyan bátorsággal szolgálva az üdvösség művének, amelynek értelmét a kereszten és nagyszombaton sem az Anya, sem a Fiú nem látja többé. A legmélyebb éjszakában szűnnek meg a bűn határai, tolódnak el a határkövek, úgyhogy reggelre senki sem ismeri már ki magát: az utolsókból lesznek az elsők.

„A világosság tulajdonába jött . . . és övéi nem fogadták be.” Ez áll mindnyájunkra, ránk eredendő bűnben levőkre, határállítgatókra, akik egy meghatározott ponton megtagadjuk a világosság követését. De azután folytatja a szöveg: „Mindazoknak azonban, akik befogadták, hatalmat adott, hogy Isten gyermekei legyenek.” Ez elsősorban arra érvényes, aki valóban és föltétel nélkül befogadta a világosságot: „Íme az Úr szolgálóleánya, legyen nekem a te igéd szerint” — mindig a tied szerint, amelyben az én akaratom egyszersmindkorra eltűnik, elmerül; és aztán érvényes mindazokra, akik, amennyire telik tőlük, az ő példájához csatlakoznak, akik igazán igent szeretnének mondani, és ehhez a Fiú kegyelmében és Édesanyja közbenjáró könyörgésében bízhatnak.

Hans Urs von Balthasar

A SZENT ERZSÉBET-JUBILEUM KÜLFÖLDÖN

Magyarországi Szent Erzsébetet hazáján kívül méltán vallja magáénak Németország is, hiszen rövid életét csaknem egészében ott töltötte. Halálának 750. évfordulóját a jelenleg két részre osztott fuldai egyházmegye keleti és nyugati része egyaránt szeptember 13–20-ig ünnepelte. A Szentatya latin levelet intézett ez alkalmából a fuldai püspökhöz. Szent Ágoston mondásával kezdi: „Értékes és drága gyöngy a szeretet, ha ez az egy a tied, elég neked.” Erzsébet az elhidegedett világban megértette, mi a szeretet, és átültette az életbe. Az

irgalmasság cselekedeteivel a keresztény élet teljességét valósította meg, s mindenkinek szerető szívé anyja lett az Ínségben. De más erények is ott tündököltek benne: Szent Ferencsel vetekedett a szegénység szeretetében, lemondott saját akaratóról. Szent elhatározásaitól semmiféle támadás nem tudta eltéríteni. Élete ragyogó példa volt kortársainak, de a mai ember számára is van mondanivalója: figyelmeztet arra, mi az elsődleges, az örök érték. Ma sem lehet eléggé ajánlani a keresztény szeretet kötelességeit és az élet tanúságtételét. — A levél aug. 20-án kelt.

Az NSZK katolikusai Marburgba, Erzsébet sírjához zarándokoltak, az NDK-beliek pedig az erfurti dómba, ahol 1236-ban szentté avatási bulláját kihirdették. (Maga a szentté avatás 1235-ben, tehát halála után négy évvel ment végbe Perugiában!) Mindkét helyen ott volt Lékai László bíborosprímás is. Marburgban ő celebrálta az ünnepi szentmisét, amelyre a püspök vendégként meghívta Kurtos András jelenlegi sárospataki plébánost is. Erfurtban König bécsi bíborosérsek volt a főcelebráns. Lékai prímás beszédet mondott. Többek között hivatkozott az erfurti dóm csodálatos szobrára, a „Gyertyavivő“-re, amelyet Erzsébet sugárzó alakjával hozott kapcsolatba. (Egyébként ez a szobor a Szolgálat munkájának emblémája is!) — A Kelet-Németországban élő 1 300 000 katolikus közül kb. 50 000 vett részt. Öt különvonatot indítottak. „Egymást keresni“ és „Másokért élni“ jellegével különféle rendezvényeket tartottak a hét folyamán. Elküldte képviselőit az evangélikus egyház is. Ők azután nov. 17-én, Erzsébet halála napján ünnepelték emlékét Eisenachban. Ez a közös ünnep nagy jelentőségű, és mintegy jóvátétele annak a szomorú eseménynek, hogy a reformáció vizsáljai idején feltörték Erzsébet marburgi sírját, és eltávolították onnan csontjait.

Vizsont ugyanebben a században, 1571-ben született Aachenben Apollonia Radermecher, aki Erzsébetet példaképül választva, életét a szegényeknek és betegeknek szentelte. A ferences harmadrendi szabályok alapján 1622-ben létrehozta az „Erzsébet-nővérek“ (Elisabethinen) szerzetesközösséget. Németországból átjöttek Ausztriába, Grácban, majd 1710-ben Klagenfurtban alapítottak kolostort. Mindenütt mint betegápolók dolgoznak. A klagenfurti kórház négy ágygal indult, ma három emeletes, modernül berendezett épület, 185 ágygal. Fennállásuk 200. évfordulóján még Kanadába is ki tudtak küldeni három nővért. Az ottani település hamarosan önállósult és tovább terjedt. A klagenfurti nővérek az idén kettős jubileumot ünnepeltek: védőszentjükén kívül egyik nagy jótevőjük, Mária Anna főhercegnő (Mária Terézia legidősebb lánya) hozzájuk érkezésének 200. évfordulóját. A főhercegnő anyja halála után végleg náluk telepedett le, s nemcsak bőkezűen segítette a kolostort, hanem jelenléte a felosztástól is megővta II. József idejében.

Annak az érdekes kiállításnak, amelyet a nővérek az ősszel rendeztek, legnagyobb büszkesége Szent Erzsébet két ruhadarabja. Az egyik egy palást. A másik még sokkal többet mondó: egy darabka durva vászon, rajta a hitelesítő pecsét, s mellette a felírás: „Vera particula interulae Sanctae Elisabeth Land-

graviae, Regiae prolis Hungariae, ex disciplina nocturna sanguine conspersa." (Szent Erzsébet őgrófnő, Magyarország királyi sarja ingének hiteles részecskéje, amelyet éjszakai önostorozásának vére itatott át.)

Erzsébet az egész ferences harmadrendnek is védőszentje, azaz annak a sok világinak, akik a ferences szellemet közelebből is követik. (Ne felejtjük el, hogy Ferenc maga sem volt pap!) Még 1925-ben is alakult a németországi Freiburgban nővéreközösség (1937-től szerzetesek), Mathilde Otto alapítása, amely az „Erzsébet-nővérek” nevet viseli, és ma már Indiában is terjed.

A jubileum jegyében állt a külföldi magyarok római zarándoklata is október 3–9-ig. Már előtte megjelent itt az Europäischer Hilfsfonds megbízásából egy Szent Erzsébetről szóló, remek kiállítású füzet, Puskely Mária és Szokoly György munkája. (Lásd a könyvrovatban!)

A Szent István zarándokházban tartott első közös misén, okt. 4-én (Ispánky Béla angliai főlelkész volt a főcelebráns) kb. 350 magyar vett részt különböző országokból lelkesekkel. Számuk a pápai kihallgatásig több mint félezerre nőtt. Kedden a lateráni bazilikában Jung Tamás püspök, bánáti apostoli kormányzó Szent Erzsébet tiszteletére mutatta be 36 pappal a szentmisét. Csütörtökön (Magyarok Nagyasszonya régebbi ünnepén) a S. Maria Maggiore-ban László István burgenlandi püspöknek kellett volna miséznie, de repülőgépe nem indult el Jugoszláviából. Így Mehrle Tamás domonkos, svájci főlelkész helyettesítette. A résztvevők szerint ez volt a legbensőségesebb hangulatú mise. Mehrle atya mélyen szántó beszédében kérte a magyarokat: ha gyökeret kell is verniök egy másik országban, maradjanak magyarok, ne engedjenek a széthúzásnak és a gyakorlati anyagelvűség kísértésének. — A zarándoklat fénypontja természetesen a Szentatyával való találkozás volt. Kedden reggel 7 órakor 28 magyar pap vele misézett Castel Gandolfo-i kápolnijában, utána kb. egy óra hosszat elbeszélgetett velük, s egy-egy olvasóval ajándékozta meg őket. Szerdán az általános kihallgatáson (máj. 13-a óta az elsón!) legelőször a magyar csoportot köszöntötte, hivatkozva körlevelére, amelyben Erzsébetet példaképül állította. Szeretettel gondol Magyarországon és a határokon kívül minden magyarra, és áldást kér rájuk. Közben magyarra fordította a szót: „A magyarok Nagyasszonya és Szent Erzsébet pártfogásába ajánlom és szívből megáldom a szeretett magyar nemzet gyermekeit!” A felcsattanó tapsra megkönnyebbülten állapította meg: „Grazie a Dio che hanno capito!” (Hála Istennek megértették!)

S. M.

PLURALIZMUS VAGY MEGOSZLÁS AZ EGYHÁZBAN?

Pluralizmus: egység a sokféleségben

E g y s é g e n mindenekelőtt a hitvallásban, a szentségekben és a közösségben megnyilvánuló külső egységet értjük. Ez azonban a belső, az igazi egy-